

Tevessül Hakkındaki Hadîslerin Tahricleri – 9. Bölüm

5. HADÎSİN TAHRİCİNİN [1. KISMI >>>](#) [2. KISMI >>>](#) [3. KISMI >>>](#)

NİSA 64 AYETİYLE RESULULLAHIN KABRİNDE TEVESSÜL

İmâm Ebû Abdullâh Muhammed b. Mûsâ b. Nu'mân el-Mezâlî el-Merrâküşî, yine kendi isnâdıyla, Muhammed b. Nu'mân b. Şibl el-Bâhilî'den şöyle dediğini rivâyet etti:

"Medîne'ye girdim ve Nebî (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'nin kabrine vardım. Bir de gördüm ki, bir bedevî devesini hızlıca sürüyor. Hemen devesini çöktürdü ve bağladı. Sonra kabir-i şerîfe girdi ve güzelce bir selâm verip hoş bir dua yaptı."

Sonra da şöyle dedi:

"Anam babam hakkı için yâ Resûlallah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)! Kesinlikle Allah (Celle Celalühü) seni vahyine hâs kıldı ve sana içinde evvelkilerin ve sonrakilerin ilmini topladığı bir Kitap indirdi ve Kitab'ında, şâyet onlar kendilerine zulmettikleri vakit sana gelseler ve hemen Allah'tan af isteselerdi, onlar için Resûl de af isteseydi, elbette Allah (Celle Celalühü)'ı Tevvâb ve Rahîm olarak bulacaklardı. [1] buyurdu. Dediği de haktır. Ben sana günahları itirâf ederek, seni Rabbine şefâatçı yaparak geldim. O da (şu âyetinde) vadettiğidir."

İddia:

Hoşafçı'ya soralım. Bu olay hangi sahih kaynakta geçmektedir? Ve bu olayın isnadı nerededir? Bazılarının isnadsız olarak **Utbi**'den naklettiği, bazılarının **Muhammed b. Harb el-Hilali**'den isnadsız olarak, **Ebu'l-Hasan ez-Zaferani**'den ve bedeviden naklettiği bir hikayedir.

Beyhaki de bunu **Şuabu'l-İman**'da kapkaranlık bir isnadla zikretmektedir. Bazı yalancılar da bu hikâye için **Ali** (Radiyallahu anh)'ye bir isnad uydurmuşlardır. 203 Ortada elle tutulacak doğru düzgün bir isnadı bile olmayan bu hikaye, yalan da olsa çölden gelen mechul birbedevinin tasarrufundan bahsetmektedir.

CEVAP

Merhûm Seyyîd Muhammed Alevî Mâlikî şöyle diyor:

Bu haberi, İmâm Nevevî, (el-İzâh:498) İbn Kesîr, (şâyet onlar nefislerine zulmettiklerinde...Nisa 64" âyetinin tefsirinde) Ebû Muhammed b. Kudâme, (el-Muğnî:3/556) Ebû'l-Ferec b. Kudâme, (eş-Şerhu'l-Kebîr:3/495) Mensur b. Yûnus, (Keşşâfu'l-Kınâ':5/30) İmâm Kurtubî (Tefsîr:5/265) gibi büyük müfessirler ve muhaddisler nakletmiştir.

Hattâ (büyük fakîh, muhaddis) İmâm Nevevî, Utbî'nin bedeviden naklettiği bu beytleri, Resûlullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'ın kabrini ziyaret esnasında söylemenin müstehab olduğunu söylemiştir. (Mâlikî'den hulâsa nakil son buldu. **Mefâhîm**:157-158)

Allâme Muhaddis Mahmûd Saîd el-Memdûh'un cevâbı:

Utbî kıssası da, **İbnu Abdilhadi**'nin iddia ettiği gibi uydurma değil, sadece zayıftır... Râvileri hakkındaki değerlendirmeler uydurma olmayı göstermeye yetmeyecek mahiyettedir. O hikaye sizin gibiler tarafından kabul görmediyse de Zehebi'nin dünyanın hafızı dediği **İbnu Asâkir**, zannımızca selefiliğini tartışamayacağınız büyük fakih **İbnu Kudame**, hafızlığına ve fakihliğine bir şey diyemeyeceğiniz **Nevevî** ve **İbnu Kesir** gibi büyükler tarafından kabul edilebilmiş, itiraz görmemiştir.

Bu hikayeyi,

İmâm Beyhakî, **Şuabu'l-Îmân** (3/945-4178), **İbnu Kesîr**, **Tefsîr**'inde (2/306), **Semhûdî**, **Vefâ'ul-Vefâ** (4/1361), **İbnu Asâkir**, **İthâfu'z-Zâir**"(68-69) ve **Târîhu Dimeşk**'de ["**Muhtasarı Târîhu Dimeşk**" (2/408)], **Heytemî**, **Tuhfetü'z-Züvvâr** (55), **Kurtubî**, **Tefsîr** (5/265), **Nesefî**, **Tefsîr** (1/234), **İbnu Kudâme**, **El-Muğnî** (3/557), **İbnu Cemaâ**, **Hidâyetü's-Sâlik** (3/1383), **Nevevî**, **El-Îzâh**'ın **Menâsik bâbında** (451) aktarmışlardır.

Muhaddis Ğumari şöyle diyor:

İbnu Kesîr bu âyetin tefsîrinde bedevînin meşhûr hikâyesini zikretti. Onu, **Beyhakî Şuab(u'l-Îmân)**da, **İbnu'l-Cevzî**, **Müsîru'l-Ğarâmi's-Sâkin**'de ve **İbnu Asâkir**, **Târîh**'de, **Muhammed İbnu Harb el-Hilâl**'den rivâyet ettiler. (Utbî'nin kıssasını anlattı.)

Hâfız İbnu Abdi'l-Hâdî el-Makdisî şöyle dedi:

Bu hikâyeyi, ba'zıları Utbî'den isnâdsız olarak rivâyet ettiler. Bazıları onu, **Muhammed İbnu Harb el-Hilâlî**'den, rivâyet etmektedirler. Kimileri de onu, **Muhammed İbnu Harb**'den, o, **Ebu'l-Hasen ez-Za'ferânî**'den, O dahî Bedevî'den rivâyet etmektedir. Beyhakî bunu, **Şuabu'l-Îmân** kitâbında karanlık ve râvîleri tanınmayan bir isnâd ile **Muhammed İbnu Yezîd el-Basrî**'den, o da **Ebû Harb el-Hilâlî**'den rivâyet etti... (**İbnu Abdi'l-Hâdî**'den nakil bitti.)

Ben (Ğumârî) de şöyle derim:

İbnu Abdi'l-Hâdî'nin anlattıkları, en fazla, hikâyenin zayıf olmasını gerektirir. Çünkü, râvîlerinde yalancı veya yalanla ithâm edilen bir kimseyi zikretmedi. Bilhassa, onu, **İbnu Kesîr** zikredip hakkında bir şey söyleyerek tenkîd etmedi. Aynı şekilde, önceden de geçtiği gibi onu Beyhakî de rivâyet etti. Bu hikâyeyi **Hâfız Sehâvî** de **el-Kavlü'l-Bedî**'de zikretti.

Üstelik biz onu delîl olarak ileri sürmek ve onunla hüccet beyân etmek için zikretmedik. Çünkü biz hikâyeleri delîl getirmeyiz ve hüccet kabûl etmeyiz. Biz onu sadece istînâs ve önceden getirdiğimiz âyetin umûm bildirdiğini îzâh için getirdik. Şu bakımdan ki, bedevî -ki o bir Arap'dır- âyetten bunu anladı. Bununla beraber, Nebî (sallallâhu aleyhi ve sellem) rû'yâ'da, onun

hakkında şefâat etmesiyle, Allah (celle celâlühû)'ın bedevî'yi affettiğini haber verdi.

Sonra bu kıssa için bir şâhid buldum:

İbnu's-Sem'ânî, ed-Delâil'de şöyle dedi:

Bize **Ebû Bekr Hibetü'llâh İbnu'l-Ferec** haber verdi. (0), bize, **Ebu'l-Kâsım Yûsuf İbnu Muhammed İbni Yûsuf el-Hatîb** haber verdi (dedi). (0), bize **Ebu'l-Kâsım Abdurrahmân İbnu Ömer İbni Temîm el-Müeddeb** haber verdi (dedi). (0), bize, **İbrâhîm İbnu 'Allân** rivâyet etti (dedi). (0), bize, **Ali İbnu Muhammed İbni Ali** haber verdi, (dedi). (0), bize **Ahmed İbnu Heysem et-Tâî** rivâyet etti (dedi). (0), bana babam, babasından, (0), Seleme **İbnu Küheyl'**den, (0), **Ebû Sâdık'**dan, (0), **Ali İbnu Ebî Tâlib** radiyellâhu anhu'dan şöyle dediğini rivâyet etti (dedi):

Resûlüllâh (sallallâhu aleyhi ve sellem)'ı defnetmemizden sonra bir bedevî geldi ve kendini Nebî (sallallâhu aleyhi ve sellem)'nin kabri üstüne attı, topraklarından başına saçtı ve şöyle dedi: 'Yâ Resûlellah (sallallâhu aleyhi ve sellem)! Söz söyledin/ ve sözünü işittik. Sen Allah (celle celâlühû)'tan (aldın) anladın, biz de senden (alıp) anladık. Allah (celle celâlühû)'ın indirdikleri arasında 'Şâyet onlar kendilerine zulmettiklerinde sana gelseler, Allah (celle celâlühû)'tan af dileseler ve Resûlüllâh (sallallâhu aleyhi ve sellem) de onlar için af isteseydi Allah (celle celâlühû)'ı elbette tevvâb ve rahîm olarak bulacaklardı' âyeti de vardı. Ben kat'iyetle, kendime zulmettim ve benim için af istemen maksadıyla geldim.' Ardından kabirden, affedildin!... diye seslenildi. (Rivâyet son buldu.)

Hâfız Süyûtî, bunu **Tenvîru'l-Halek'**de nakletti. **İbnu Abdi'l-Hâdî, es-Sârimu'l-Münkî'**de bu eser'e işâret ederek, isnâdını bazı yalancılar uydurdu dedi; ama bunu delîl ile açıklayamadı.

Haberdeki Mühim Noktalardan Bazısı

1- Bunca büyük muhaddis ve müfessirce şu rivâyetin kabûl görmesi, Kur'an'ın açık âyetlerine ters bulunmaması bidat ve şirk kabûl edilmeyip, güzel bulunarak kitaplarına alınmasıdır. Hattâ mustehab kabûl edilmesidir.

2- Bin seneyi aşkındır, hiçbir müçtehit, muhaddis, müfessir ve fakîh tarafından şirk olarak görülmemesi, kimsenin Nevevî'ye müşrik damgası vurmaması... İbn Kesîr'in meşhûr dediği bu hikâyeye kendisi ve hiçbir âlim tarafından karşı çıkılmaması... Bâtıl olmadığına bir çeşit sükûtî bir icmâın gerçekleşmesi gibi yanlarıdır.

3- Bu rivâyetin sıhhat derecesi ise, daha sonra gelecek olan başka bir husûstur.

4- Bir de bilenler bilir ki, sahih bir isnâdı yoksa da (müctehid ve muhaddis) insanların kabûl ettiği hadisin sahih olduğuna hükmedilir. [2]

Hattâ, ümmetin kabûl ettiği hadis, bize göre mütevâtir manasındadır. Çünkü, büyük imâmlarımızdan **Cessâs, Ahkâmu'l-Kurân'**ında başka bir münâsebetle şöyle dedi:

Ümmet bu iki hadisi her ne kadar gelişi âhâd olan/mütevâtir ve meşhûr olmayan yolla olsa da, kabûl ile karşılaşmıştır. Bu yüzden mütevâtir kapsamında olmuştur. Çünkü, insanların kabûl ile karşıladığı haber-i vâhidler bizce bir çok yerde açıkladığımız sebeple mütevâtir manasındadır.[\[3\]](#)

5- Utbî kıssası, yukarıdaki nakillerde de görüldüğü gibi, âlimlerimizce kabûl gören ve muhtevâsıyla amel etmek müstehap kabûl edilen bir haberdur. O halde, bir görüşe göre -senedi zayıf bile olsa- sahih, hattâ, mütevâtir manasındadır. Hâsılı, Utbî'nin haber verdiği bedevinin bu işi, bir tevessül-den ibârettir. Hakîkî fâil Allah (Celle Celalühü)'tîr.

Bize göre, bu büyük âlimlerin naklettiği bu kıssanın zayıf ya da sahih kabul edilip edilmemesi, herhangi bir önem arz etmemektedir. Zira önemli olan şudur ki, bu âlimlerin hiç birisi bu kıssayı şirk, sapkınlık, kabirlere tapmak ve putperestlik olarak görmemişlerdir. Rivayette geçenleri onayladıkları içindir ki, kıssayı aynen nakletmişlerdir. Buna rağmen onların sözlerine güvenmeyecek ve delil kabul etmeyecekler varsa, şundan başka diyecek bir şeyimiz kalmıyor: "Allah'ım! Bu ne büyük bir iftiradır."

"Nefislerine Zulmettikleri Zaman Sana Gelselerdi..." ayeti

"Eğer onlar nefislerine zulmettikleri zaman sana gelseler de Allah'tan bağışlanmayı dileseler, Rasûl de onlar için istiğfar etseydi, Allah'ı ziyadesiyle affedici, esirgeyici bulurlardı."184

İTİRAZ

Sadi de şöyle demektedir:

"Bu şekilde Rasûl (aleyhisselam)'e gelmek, O'nun hayatta olmasına özel bir durumdur. Zira siyak buna delalet etmektedir. Çünkü Rasûl (aleyhisselam)'ün istiğfar etmesi, sadece hayattayken yapabileceği bir şeydir. Vefatından sonra ise ondan hiçbir şey istenmez. Bilakis bu şirktir."

CEVAP

Sünnet veya en azından aslında mübah maksadı bakımından ise mendub olan bir işi şirk olarak gösteren, mümine de müşrik diyen belki de böylece küfür damgası kendine dönene insaf diyoruz. ... İlave olarak da:

1- M. Saîd el-Memduh'un da ifadelerinden anlaşıldığına göre (**Ref'u'l-Menare:81** ve muteakıb sahifeler) **Muhammed İbnu sâlih el-Useymin'in** "**Fetâvâ**"sından (!) (1/89) kaynak gösterilmeden yapılan kopya ve kör taklid adamı işte böyle rezil eder. Şöyle ki âyette geçen (iz) kelimesi her zaman geçmiş zaman için kullanılmadığını Kur'ân'ı okuyanlar ve ona inananlar ve nahiv kitaplarından haberi olanlar (**İbnu Hişâm, Muğnî'l-Lebîb:80-83, el-Ezherî, Tehzîbu'l-Lüğet:15/47**) iyi bilir.

Allah (azze ve celle) şöyle buyuruyor:

{ وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ ذُقُوا عُقْبَ الْنَّارِ } "Cehennemde başında durduruldukları vakti bir görsen....."(En'âm:27)

Yine şöyle buyuruyor:

{ وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ فَزَعُوا } / “Korkup feryad ettikleri vakti bir görseydin...” (Sebe:51)

Yine şöyle buyuruyor:

{ وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ وَقِفُوا عَلَىٰ رَبِّهِمْ } / “Rablerinin huzurunda durduruldukları vakti bir görseydin...” (En’am:30)

Yine şöyle buyuruyor:

{ وَلَوْ تَرَىٰ إِذِ الظَّالِمُونَ فِي غَمَرَاتِ الْمَوْتِ } / “Zâlimleri ölüm sarhoşluğu... bir görseydin...” (En’am:93)

Yine buyurdu:

{ وَلَوْ تَرَىٰ إِذِ الظَّالِمُونَ مَوْقُوفُونَ عِندَ رَبِّهِمْ } / “Zalimleri Rablârinin katında durdurulmuş oldukları vakitte bir görseydin...” (Sebe:31)

Yine buyurdu:

{ وَلَوْ تَرَىٰ إِذِ الْمُجْرِمُونَ نَاكِسُو رُءُوسِهِمْ عِندَ رَبِّهِمْ } / “Mücrimlerin Rablârinin katında başlarını eğecekleri, Ey Rab-bimiz!... Bizi geri döndür de salih amel işleyelim; çünkü biz mûkînleriz (diyecekleri) vakti bir görseydin...” (Secde:12)

Tabiîdir ki, akklı olan bir kimse bunların mazide olduğunu söylemez... (İz) lafzının mazi için kullanıldığını gösteren âyetleri görüp gösterip bunları görüp görmemek herhalde tek gözlülük olsa gerek...

2- Âyetle alakalı tefsirleri aktarırken, **İbnu Kesîr**’in ve başka müfessirlerin, bu âyetin tefsiri sadedinde, **İbnu Teymiyye**’nin övdüğü **Şama Evzaî**’den sonra **İbnu Kudâme**’den daha büyük fakıh girmede dediği **İbnu Kudame**’nin (el-Muğnî:3/590) ve başka **Nevevî** gibi muhaddis ve fakıhın ziyaret-i ravza adabında Utbî kıssasını getirmeleri görmemek yine hevanın esiri olmak demek değildir de nedir?

İTİRAZ

Nebi (aleyhisselam) hayattayken âdet ve uygulamaları bu şekilde olan sahabeden hiçbir kimse, 0 vefat ettikten sonra kabrine giderek böyle bir istiğfar talebinde bulunmamıştır. Sahabeden herhangi bir kimsenin bunu yaptığını iddia etmek, alenen yalan söylemekten başka bir şey değildir. Böyle bir iddiayı hiç kimse ispat edemez. 0 hayattayken, günah işledikleri zaman 0’na gelip günahları için bağışlanma dilemesini talep ederlerken, vefatından sonra tek bir kimsenin bile kabrine gidip böyle bir talepte bulunmaması, ancak ve ancak böyle bir şeyin meşru olmadığıнын onlar tarafından da iyi biliniyor olmasıyla izah edilebilir.

CEVAP

Resûlüllâh (sallallâhu aleyhi ve sellem)'ı defnetmemizden sonra bir bedevî geldi ve kendini Nebî (sallallâhu aleyhi ve sellem)'nin kabri üstüne attı, topraklarından başına saçtı ve şöyle dedi:

'Yâ Resûlellah (sallallâhu aleyhi ve sellem)! Söz söyledin/ ve sözünü işittik. Sen Allah (celle celâlihû)'tan (aldın) anladın, biz de senden (alıp) anladık. Allah (celle celâlihû)'ın indirdikleri arasında 'Şâyet onlar kendilerine zulmettiklerinde sana gelseler, Allah (celle celâlihû)'tan af dileseler ve Resûlüllâh (sallallâhu aleyhi ve sellem) de onlar için af isteseydi Allah (celle celâlihû)'yu elbette Tevvâb ve Rahîm olarak bulacaklardı' âyeti de vardı. Ben kat'iyetle, kendime zulmettim ve benim için af istemen maksadıyla geldim.' Ardından kabirden, affedildin!.. diye seslenildi.

Bu haberi, **İmâm Nevevî**, (**el-İzâh**:498) **İbn Kesîr**, (şâyet onlar nefislerine zulmettiklerinde... Nisa 64" âyetinin tefsirinde) **Ebû Muhammed b. Kudâme**, (**el-Muğnî**:3/556) **Ebû'l-Ferec b. Kudâme**, (**eş-Şerhu'l-Kebîr**:3/495) **Mensur b. Yûnus**, (**Keşşâfu'l-Kınâ'**:5/30) **İmâm Kurtubî** (**Tefsîr**:5/265) gibi büyük müfessirler ve muhaddisler nakletmiştir.

Utbî kıssası da, **İbnu Abdilhadi**'nin iddia ettiği gibi uydurma değil, sadece zayıfdır... Râvileri hakkındaki değerlendirmeler uydurma olmayı göstermeye yetmeyecek mahiyettedir. O hikaye sizin gibiler tarafından kabul görmediyse de Zehebi'nin dünyanın hafızı dediği İbnu Asâkir, zannımızca selefiliğini tartışamayacağınız büyük fakih İbnu Kudame, hafızlığına ve fakihliğine bir şey diyemeyeceğiniz Nevevi ve İbnu Kesir gibi büyükler tarafından kabul edilebilmiş, itiraz görmemiştir.

Geride çok geniş bir şekilde açıklandı bakabilirsiniz.

Ayrıca **Mâlik ed-Dâr hadisi** var.

"Hazreti Ömer (Radıyallahu anh) devrinde halk şiddetli bir kıtlığa maruz kalmıştı. Derken bir adam Peygamber (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'in kabrine gelerek: 'Ya Resûlullah! Ümmetin için yağmur yağmasını iste! Zira onlar helak oldular!' dedi.

Bunun sahih olduğu geride beşinci hadiste geçti. Burada ya Resûlullah! Ümmetin için yağmur yağmasını iste demek ile ya Resûlullah kendime zulmettim ve benim için af iste demek arasındaki fark ne? Demek ki Resulullah'ın kabrine gelip bu şekilde dua isteyenler olmuş. Yukarıda bunlarla ilgili onca açıklamalardan sonra hala şöyle diyorlar:

"Nebi (aleyhisselam) hayattayken âdet ve uygulamaları bu şekilde olan sahabeden hiçbir kimse, O vefat ettikten sonra kabrine giderek böyle bir istiğfar talebinde bulunmamıştır. Sahabeden herhangi bir kimsenin bunu yaptığını iddia etmek, alenen yalan söylemekten başka bir şey değildir. Böyle bir iddiayı hiç kimse isbat edemez." Diyorlardı. İşte yukarda vefat ettikten sonra Resûlullah ın kabrine giderek böyle bir istiğfar talebinde bulunanların olduğunu isbat ettik gören duyan insafı olanlar için.

İTİRAZ

Sahih sünnetten bilindiği üzere "Ademoğlu öldüğü zaman üç şey dışında ameli

kesintiye uğrar.” Başkaları için istiğfar edebilmek bu üç şeyden birisi değildir.

CEVAP

Sahih hadisi kurbanı ederek batılınıza alet etmişsiniz... Burada da İbnu Useym'i taklid etmeniz kurbanı olmuşsunuz... Öyle ki; İmamınız **İbnu Teymiyye**'nin “**El-Fetâvâ**”sında (1/191) Müslim'in ve başkalarının rivayet ettiği “Kim bir hüdaya çağırırsa, ona uyanların ecrinin misli ona da verilir ve onların ecrinden hiçbir şey eksilmez...”[4] hadisini zikreder; bu davet yukarıdaki hadiste açıkça yok... Ne diyeceksiniz?..]

Geride geçen mezheb imamlarının ölümlere okunan Kur'an'ın sevabının ulaşması hakkındaki görüşlere bakınız bakınızda görün hangi ameller kesintiye uğruyor hangileri uğramıyor.

İTİRAZ

Konuya delil olarak zikredilen “Amelleriniz bana arz edilir. Hayır görürsem Allah'a hamd ederim, şer görürsem Allah'tan sizin için af dilerim.” şeklindeki rivayet de sahih ve sabit olmadığı gibi sahih ve sabit olanlara muhaliftir.

CEVAP

Bu hadis-i şerifi, **Bezzâr** gibi bir hadis hâfızı **Müsned**'inde zikretmiştir. **Hâfız İrâkî**'nin oğlu “Bu hadisin isnâdı çok iyidir” demiştir. Heysemî “Bu hadisi **Bezzâr** rivâyet etti, ricâli sahihte geçen zevâttır” demiştir.

İmam Süyûtî “Bu hadis sahihtir” demiştir. **Kastalânî** “**Buhârî Şerhi**”nde, **Alî el-Kârî** “**Şifâ Şerhi**”nde, **Zerkanî** de “**Mevâhib Şerhi**”nde bu hadis-i şerîfin sahih olduğunu söylemiştir.

Abdullâh b. Sıddîk el-Gumarî (Rahimehullâh) “**Nihâyetü'l-âmâl fî şerhi ve tashîh-i hadis-i arzi'l-e'mâl**” isimli müstakil bir risâleyi sadece bu hadisin sıhhatini beyâna tahsis etmiştir.

Bu hadisin sahih olduğuna ve dört mezhep imamı dâhil bir çok imama göre huccet kabul edilen sahih ve mürsel yollarla rivâyet edildiğine dâir, müstakil kitaplar yazılacak kadar ilim varken, inançlarını hadislere göre ayarlamak yerine, hadisleri inançlarına göre tahlile tâbi tutma yolunu seçen **Elbânî** gibilerin, bu hadisi zayıf kabul etmeleri hem gülünç hem de tehlikelidir.

Ama elden ne gelir?

Bu hadîsi **Elbanî** ve onun takipçileri zayıf ilan etmeye çırpınsa da- hadis imamlarına göre sahihtir. Öyle ki, **İrakî** yirmisine varmadan yaptığı ihyâ tahrîcinde müslim'in râvîlerinden olan ve **İbnu Maîn** gibi bir çoklarınca tev-sik edilmekle beraber birçoklarınca cerhedilen bir râvîsi sebebiyle (ba-tıllığına değil, sadece) zayıflığına meyletmiş olsa da ömrünün sonunda yaz-dığı “**Tarhu't-Tesrîb**” isimli eserinde (3/297) isnadının ceyyid olduğunu söylemiştir. **Heysemî** “**el-Mecma'**”da (9/24) “Onu **Bezzâr** rivâyet etmiş olup

ravileri sahihin ravîleridir” demiştir. **Süyûtî** de “**el-Hasâis**”de (2/281) “Rivayetinin sahih olduğu”nu ifade etmiştir. Nitekim **Mahmud Saîd Memduh “Ref’u’-Menare**”sinde bu hadis üzerinde uzun uzun konuştu ve Elbaninin cahilliklerini sergiledi, sihirlerini de elindeki Asây-ı Mûsâsı ile teker teker iptal etti.

İTİRAZ

Zira sahih sünnette gelen şu rivayet, konuya son noktayı koymaktadır. Buhari’nin, sahihinde aktardığı rivayette Nebi (aleyhisselam), Aîşe valide-mize hitaben “Eğer sen öldüğünde ben hâlâ hayattaysam, senin için istiğfar eder ve sana dua ederim.” 190 buyurmaktadır. Eğer istiğfar ve dua edebilmesi, vefatından sonra da olabilecek bir şey olsaydı, “Ben hâlâ hayattaysam” ifadesinin bir anlamı olmazdı. Öyleyse kendisine gelindiğinde istiğfar edebilmesi, sadece “O hâlâ hayattayken” mümkün olabilecek bir şeydir, vefatından sonra değil. Yani sahih sünnet, bu ayeti böyle tefsir, izah ve beyan etmektedir.

CEVAP

Bu rivayet, bazılarının iddialarının aksine sahîh olduğu gibi, başka sahîh rivayetlere de ters değildir. Buhari hadisi haktır ve doğrudur; lâkin bundan bazılarının zannettiği gibi “Hayatta değilsem dua etmem” şeklinde bir mana çıkmaz.

1- Evvela, “**Mefhûm-i muhalefet hüküm ifâde etmez**” diyenlere ilim ehline bu hadis ile delil getirilmez; cahil ise ona her yol serbest...

2- İkincisi, “**Mefhûm-i muhalefet hüküm ifade eder**” diyenlere göre de bu hadiste hüccet yoktur; çünkü sahîh va sarîh nass karşısında kimse mefhûm-i muhalefet ile hüccet ileri sürmediği gibi, öldükten sonraki duanın sabit olduğu O’na Allah teâlâ tarafından sonradan bildirilmiş olma ihtimâli de vardır...

3- Üstelik “Resûl onlara istiğfar etseyd...i”den”Resûl (sallallahu aleyhi ve selem) onlar için tevbe etmeseydi, sırf kendileri tevbe etseydi tevbeleri kabûl edilmezdi”mi anlaşılacaktı?!...

Allah, akıl, ilim versin...

İTİRAZ

Hâsılı, birkaç ayet öncesinde zikri geçen “onlara Allah’ın indirdiğine ve Rasûl’e gelin denildiğinde” ibaresi, Rasûl’ün kabrine gelmeyi ifade etmediği gibi “nefislerine zulmettikleri zaman sana gelselerdi” ibaresi de kabrine gelmeyi ifade etmemektedir.

CEVAP

Evet tevhid imamınız İbnu Teymiyye’nin “Evzâî’den sonra Şam’a ondan daha fakıh bir kimse girmedi” dediği İbnu Kudâme, en büyük muhaddis ve müfessirlerinizden Hâfız İbnu Kesîr ve başka nice tefsir fıkıh ve hadis imama göre “ifade etmektedir,” biz ne yapalım?!..

İTİRAZ

Kur'an'ın sahih sünnetle tefsir, izah ve beyan edilmesinin bir örneği de şöyle olur: Nebi (aleyhisselam), "Kabrimi bayram/toplanma yeri haline getirmeyin."199 buyurarak, kabrini her münasebette dönüp dolaşıp toplanılan bir yer haline getirmekten bizleri menetmiştir. Eğer ayet-i kerime, günah işleyip nefislerine zulmedenlerin, vefatından sonra da kabrine gelmelerini ifade ediyor olsaydı, Efendimiz (aleyhisselam)'ın kabri, O'nun yasaklamasına rağmen, Allah emrediyor iddiasıyla, hem de günahkârların en büyük toplanma ve bayram yeri haline gelirdi. Oysa Allah'ın emriyle Rasûl'ün yasaklaması arasında bir tezat olamaz. Rasûl'ün yasaklaması olsa olsa Allah'ın emrinin tefsiri ve beyanı olabilir. Dolayısıyla ayette geçen "Rasûl'e gelme"nin sadece O hayattayken O'na gelmeyi ifade ettiğini, Rasûl'ün bu yasaklamasıyla da bilmekteyiz.

CEVAP

Bu hadîs de yeni müşebbihe ve mücessime taifesinin ve Harran Mücessimes'inin bakıyyelerinin manasını saptırdığı hadislerden biri olup meselemizden uzaktan yakından alakası bulunmamaktadır... Çünkü, "Kabri bayram (yeri) yapmamak" demek muhtemel bir takım manalara gelebilir; ki bazılarını aşağıya alalım:

- 1- Kabrin başında dikilip orada ziynet izhar etmek ve benzeri bayramlarda yapılan şeyleri yapmak yasaklanmıştır; oraya sadece ziyaret ve dua için gelinir.
- 2- Bayram eğlencelerinde olduğu gibi kabrimin başında toplanıp eğlenmeyin.
- 3-Kabrimi bayram gösterilerine mahal yapmayın. Zîra bayram sevinç ve eğlenme zamanı, ziyaret ise bunun aksidir; ibret alma ve dua anıdır. Ehl-i Kitab büyüklerinin kabirlerinin başında toplanır eğlenirlerdi, Şeriat bunu yasaklamış oldu. Böylece orada olacak olan fitnelerden ve günahlardan, orada yatanları putlaştırmaklardan ümmet sakındırılmış oldu
- 4- Veya bu yasak, ümmetten ona bu ziyaretlerle gelebilecek meşakkatleri savmak için idi.
- 5- Veya bu yasak, uzaktan yapılan duaların ve salavat getirmelerin oraya ulaşmayacağı zannını kaldırmak için idi.
- 6- Veya bayramlarda olduğu gibi senede birkaç defa ziyaretle yetinmeyin; imkân ve güç nisbetinde devamlı yapın.

SONRAKİ BÖLÜMDE BEŞİNCİ HADİSİN TAHRİCİ DEVAM EDİYOR

[1]Nisa: 64

[2]İbn Abdilberr, el-İstizkâr:1/203, Süyûtî, Tedrîbu'r-Râvî: 25, İbn Hümâm, Fethu'l-Kadîr: 1/217,3/143, Dârekutnî (Mâlik'den): 4/40, Süyûtî, Teakkubât: 12,13), Tânevî, İ'lâ Mukaddimesi, Kavâid Fî Ulûmi'l-Hadis: 39-40.

[3] Cessâs, Ahkâmu'l-Kur'ân, I, 386, Tânevî, İ'lâ Mukaddimesi, Kavâid Fî Ulûmi'l-Hadîs, s. 40.

[4] Ahmed (2/397), Müslim (2674), Ebû Dâvûd (4609), Tirmizî (2674), İbnu Mace (206), İbnu Hibbân (112) ve başkaları...